

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΝΕΑΠΟΛΙΣ ΠΑΦΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Οργάνωση Προγραμμάτων Σπουδών σε επίπεδο πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, με έμφαση σε ζητήματα Μουσικής Παιδείας

Στάλω Γεωργίου

Επιβλέπων καθηγητής
Κωνστ. ΓΕ.ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Πάφος, Αύγουστος 2016

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	5
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	6
SUMMARY	7
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ.....	8
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....	8
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	8
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	9
ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	9
ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....	10
ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	12
ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ.....	12
ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	12
ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ – ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	12
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ	13
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΑΤΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΚΑΘΕ ΠΑΙΔΙΟΥ.....	13
ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ	13
ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ 21 ^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ: ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ	14
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	14
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ: ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ, ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΙ ΝΕΟΤΗΤΑ.....	15
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	16
ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	16
ΣΗΜΑΣΙΑ.....	16
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	17
ΟΙ ΤΠΕ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	18
ΔΟΜΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΣΤΑ ΚΥΠΡΙΑΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ.....	20
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ.....	20
ΣΚΟΠΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	20
ΣΤΟΧΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.....	21
ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΟΥΣΙΚΗΣ	22
ΑΚΡΟΑΣΗ	22
ΕΚΤΕΛΕΣΗ	23
ΦΩΝΗ	24
ΟΡΓΑΝΑ	25
ΣΥΝΘΕΣΗ	26
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	27

ΒΙΩΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	27
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	28
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	29
ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ	29
ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ.....	30
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ.....	31
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ.....	31
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ.....	32
ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ.....	32
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	33
ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	33
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	34
ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΟΧΩΝ ΣΕ ΒΑΘΜΙΔΕΣ	35
ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ Α' ΚΑΙ Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	36
ΑΚΡΟΑΣΗ	36
ΦΩΝΗΤΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ.....	37
ΧΡΗΣΗ ΟΡΓΑΝΩΝ	38
ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ – ΣΥΝΘΕΣΗ.....	39
ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ 1η ΒΑΘΜΙΔΑ	39
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΗΜΕΙΟΓΡΑΦΙΑΣ.....	40
ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	41
ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	41
ΑΞΙΑ / ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ	41
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	42
ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	42
ΗΧΟΪΣΤΟΡΙΕΣ	42
ΜΟΥΣΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ.....	43
ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	43
ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ	44
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ	44
ΖΟΛΤΑΝ ΚΟΔΑΛΥ.....	46
ΤΡΑΓΟΥΔΙ	46
ΚΙΝΗΣΗ	47
ΚΥΚΛΟΣ	48
ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ.....	48
ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ	49
ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ.....	50

ΧΡΟΙΑ.....	50
ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ.....	50
ΧΡΟΝΟΣ Tempo.....	50
ΕΝΤΑΣΗ.....	51
ΡΥΘΜΟΣ.....	52
ΠΑΛΜΟΣ.....	52
ΜΟΤΙΒΟ.....	52
ΡΥΘΜΙΚΗ ΦΡΑΣΗ.....	52
ΜΕΤΡΑ.....	52
ΜΕΛΩΔΙΑ.....	52
ΑΡΜΟΝΙΑ.....	53
ΜΟΥΣΙΚΗ ΦΟΡΜΑ – ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ.....	53
ΜΟΤΙΒΟ.....	53
ΦΡΑΣΗ.....	53
ΘΕΜΑ.....	53
ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΟΡΦΗ.....	53
ΤΡΙΜΕΡΗΣ ΜΟΡΦΗ.....	54
ΘΕΜΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ.....	54
ΡΟΝΤΟ.....	54
ΚΑΝΟΝΑΣ.....	54
ΚΥΚΛΟΣ.....	54
ΦΟΥΓΚΑ.....	54
ΣΟΝΑΤΑ-ΣΥΜΦΩΝΙΑ-ΚΟΝΣΕΡΤΟ.....	54
ΚΡΟΥΣΤΑ ΟΡΓΑΝΑ.....	54
ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ.....	55
Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ CARL ORFF.....	57
ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ CARL ORFF.....	58
ΤΑ ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ CARL ORFF.....	58
Η ΚΙΝΗΣΗ.....	59
Ο ΛΟΓΟΣ.....	60
ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ.....	60
ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ.....	61
ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ.....	62
ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ.....	62
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ.....	63
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	64
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	65

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα πρώτιστα να ευχαριστήσω θερμά τον Καθηγητή Σπύρο Βλιάμο για την καθοριστική συμβολή του τόσο στην ολοκλήρωση του παρόντος πονήματος όσο και στην διαρκή του στήριξη κατά τη διάρκεια των Μεταπτυχιακών μου Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις. Θερμές ευχαριστίες εκφράζω επίσης στον Καθηγητή Κωνσταντίνο Αθανασόπουλο για τις ακαδημαϊκές γνώσεις που απλόχερα χάρισε σε μένα και στους υπόλοιπους φοιτητές του τμήματος οι οποίες συνέβαλαν τα μέγιστα στην ολοκλήρωση της παρούσας εργασίας. Τέλος, νιώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω θερμά τον Καθηγητή Ανδρέα Παυλάκη που με τις ακαδημαϊκές γνώσεις του με στήριξε.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στη σύγχρονη εποχή, καθίσταται ολοένα και πιο φανερό ότι οι οικονομικές, πολιτικές, κοινωνικές και πολιτιστικές συγκυρίες έχουν επιπτώσεις οι οποίες συχνά υπερβαίνουν τα εθνικά σύνορα. Η διεθνής αλληλεπίδραση εντείνεται με τη συμμετοχή των κρατών σε διεθνείς οργανισμούς και παγκόσμια δίκτυα, την υπογραφή πολυμερών συμφωνιών και την ενσωμάτωση διεθνών κανονισμών στις εθνικές νομοθεσίες. Σε αυτό λοιπόν το παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, η εκπαίδευση αποτελεί όλο και περισσότερο αντικείμενο διεθνών διεργασιών, αφού θεωρείται σημαντικός παράγοντας για την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή, στο πλαίσιο των σύγχρονων «κοινωνιών και οικονομιών της γνώσης» (Γκόβαρης & Ρουσάκης, 2008).

Από την άλλη, η πολυεπίπεδη, πολύπλευρη, συνεχής και ευρεία λειτουργία της μουσικής στην κοινωνία και ειδικότερα στην εκπαίδευση είναι αδιαπραγμάτευτη. Ειδικότερα η σχολική μουσική αγωγή, μέσα από την ανάπτυξη ποικίλων δεξιοτήτων (ακρόαση, εκτέλεση, σύνθεση, μουσικό αισθητήριο κ.λπ.) στοχεύει στην ολόπλευρη μουσική ανάπτυξη του παιδιού (Κωνσταντίνου, 2014). Μέσα από τη συγκεκριμένη μελέτη επιχειρούμε να αποδείξουμε ότι η θέση της μουσικής οφείλει να είναι θεμελιώδης στην εκπαίδευση και κατ' επέκταση στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του ανθρώπου.

Στο 1^ο κεφάλαιο του παρόντος πονήματος αναλύονται βασικές πτυχές του εκπαιδευτικού συστήματος της Κύπρου ενώ γίνεται και σύντομη ιστορική αναδρομή στις απαρχές της εκπαίδευσης με την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία και δεν έμεινε ανεπηρέαστη από τις πολιτικές εξελίξεις στο νησί. Παράλληλα, παρουσιάζονται οι βασικοί φορείς που απαρτίζουν το κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα καθώς και τα απαραίτητα χαρακτηριστικά που επιβάλλεται να έχει το σύγχρονο σχολείο.

Στο 2^ο κεφάλαιο παρουσιάζεται αναλυτικά το Πρόγραμμα Σπουδών του μουσικού μαθήματος στα κυπριακά σχολεία και ειδικότερα στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο, εξάιρεται παράλληλα η πολύπλευρη συμβολή της μουσικής διδασκαλίας, οι σκοποί και οι στόχοι του μαθήματος καθώς και οι βασικότερες συνιστώσες του προγράμματος σπουδών του μουσικού μαθήματος.

Τέλος, στο 3^ο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας, πραγματευόμαστε πτυχές που αφορούν στη διδασκαλία της Μουσικής στο Νηπιαγωγείο. Η ερευνά μας εστιάζεται στην τεράστια σημασία που διαδραματίζει η μουσική και γενικά η καλλιτεχνική δημιουργία στην προσχολική ηλικία

καθώς και στους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε να αξιοποιηθεί η Μουσική στο Νηπιαγωγείο.

SUMMARY

Research has found that learning music facilitates learning other subjects and enhances skills that children inevitably use in other areas. “A music-rich experience for children of singing, listening and moving is really bringing a very serious benefit to children as they progress into more formal learning,” says Mary Luehrisen, executive director of the National Association of Music Merchants (NAMM) Foundation, a not-for-profit association that promotes the benefits of making music (Brown, 2013).

Making music involves more than the voice or fingers playing an instrument; a child learning about music has to tap into multiple skill sets, often simultaneously. For instance, people use their ears and eyes, as well as large and small muscles, says Kenneth Guilmartin, cofounder of Music Together, an early childhood music development program for infants through kindergarteners that involves parents or caregivers in the classes.

In the first chapter of this essay we analyze key aspects of the education system in Cyprus and we present a brief history to the beginnings of education with the establishment of the Republic, which was affected by political developments on the island. At the same time, the main bodies that make up the Cypriot educational system is presented as well with the necessary features that must be included in modern education.

The second chapter presents in detail the curriculum of the music lesson in Cypriot schools and especially in Primary Education. In this chapter, while praised the multifaceted contribution of teaching music, the aims and objectives of the course as well as the basic components of music course curriculum.

Finally, in the third chapter of this work, we are dealing with aspects related to the teaching of music in Kindergarten. Our research focuses on the enormous importance played by the music and general artistic creation in early childhood and the ways in which it could capitalize on the music in kindergarten.